

Anketa

**Sindikata državnih i lokalnih službenika
i namještenika Republike Hrvatske**
Trg kralja Petra Krešimira IV br. 2
Zagreb

Pravni fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Studijski centar socijalnog rada
Zagreb, Nazorova 51

Poštovane,

Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske i Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu zajednički provode anketu *Žene i ravnopravnost spolova u javnoj upravi* u svrhu ocjene stanja i predlaganja mjera unaprjeđenja položaja žena u državnim i javnim službama, odnosno jedinicama regionalne i lokalne samouprave s aspekta ravnopravnosti spolova i rodne jednakosti, a u cilju provedbe Nacionalne strategije za ravnopravnost spolova.

Anketa koju Vam dostavljamo namijenjena je službenicama i namještenicama, odnosno osobama ženskog spola, a sudjelovanje u njoj je anonimno (ne sadrži osobne identifikacijske podatke) i dragovoljno.

Anketa je zainteresiranim službenicama i namještenicama dostupna putem sindikalnih povjerenika SDLSN, odnosno na web stranici Sindikata, www.sdlsn.hr, a ispunjene primjerke **ankete dostaviti same ili putem sindikalnih povjerenika do 1. veljače 2009. godine na adresu:**

**Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika
Republike Hrvatske
Trg kralja Petra Krešimira IV br. 2
10 000 ZAGREB**

O rezultatima ankete, kao i preporukama za unaprjeđenje ravnopravnosti spolova u javnoj upravi Sindikata i Studij za socijalni rad obavijestit će Vas, kao i širu javnost putem web stranice Sindikata, Sindikalnog lista i sredstava javnog priopćavanja.

ZA ODBOR ŽENA SDLSN
Slavica Juranić

ZA STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA
Prof. dr. sc. Marina Ajduković

Anketa

Žene i ravnopravnost spolova u javnoj upravi

Ova anketa je anonimna i dragovoljna, a Vaši odgovori i rezultati ankete koristit će se isključivo radi ocjene stanja i predlaganja mjera radi unaprjeđenja položaja žena u javnoj upravi, s aspekta ravnopravnosti spolova i rodne jednakosti, u cilju provedbe Nacionalne strategije za ravnopravnost spolova.

Anketa se ispunjava zaokruživanjem jednog od ponuđenih odgovora, izuzev u onim pitanjima u kojima je naznačena mogućnost istovremenog odabira (zaokruživanja) više odgovora.

1. Članstvo u sindikatu (bilo kojem)

- a) Nisam članica sindikata
- b) Članica sam sindikata

2. Zaposlena sam u

- a) Državnoj upravi
 - a1) Središnjem tijelu državne uprave (ministarstva i državne upravne organizacije)
 - a2) Ured državne uprave
 - a3) Pravosudna tijela (sudovi, državna odvjetništva)
 - a4) Policiji (uključujući i razinu Ministarstva unutarnjih poslova)
 - a5) MORH i OSRH
- b) Javnim službama
- c) Područnoj i lokalnoj samoupravi

3. Godine života

- a) 18-30
- b) 30-40
- c) 40-50
- d) 50-60
- e) 60 i više

4. Stručna sprema

- a) NKV
- b) SSS
- c) VŠS
- d) VSS
- e) Mr. sc.
- f) Dr. sc.

Anketa

5. Struka
 - a) Prirodoslovno-tehnička
 - b) Društveno-humanistička
6. Status
 - a) Službenica / Radnica (javne službe)
 - b) Namještenica / Pomoćno-tehničko osoblje (javne službe)
7. Službenički status / Status (javne službe)
 - a) Rukovodeća službenica / Rukovoditelj (javne službe)
 - b) Službenica / Radnica
8. Radno okruženje s obzirom na spolnu strukturu
 - a) Više žena
 - b) Više muškaraca
 - c) Podjednako žena i muškaraca
9. Neposredno nadređeni/a je
 - a) Muškarac
 - b) Žena
10. Spolna zastupljenost s obzirom na niže rukovodeće položaje (voditeljski, načelnički položaji) u tijelu u kojem radim
 - a) Više žena
 - b) Više muškaraca
 - c) Podjednako žena i muškaraca
11. Spolna zastupljenost s obzirom na više rukovodeće i dužnosničke položaje (predstojnici, tajnici, državni tajnici, zamjenici državnih tajnika, ravnatelji, pomoćnici ravnatelja) u tijelu u kojem radim
 - a) Više žena
 - b) Više muškaraca
 - c) Podjednako žena i muškaraca
12. Vaš dojam o uvažavanju stručnosti i kompetentnosti na radnom mjestu s obzirom na spol
 - a) Nisam stekla dojam da se bilo čije stručno mišljenje favorizira s obzirom na spol
 - b) Više se uvažava stručno mišljenje muških kolega
 - c) Više se uvažava stručno mišljenje žena
13. Spolna zastupljenost pri dodjeli nespecifičnih, rutinskih poslova (telefonsko kontaktiranje, vođenje zapisnika, prijepis, pisanje jednostavnih okružnica, čestitki, uljudnih isprika i sl.)
 - a) Više se dodjeljuju ženama
 - b) Više se dodjeljuju muškarcima
 - c) Podjednako se dodjeljuju ženama i muškarcima
14. Spolna zastupljenost s obzirom na obavljanje "kućanskih" poslova na radnom mjestu (kuhanje kave, serviranje, pranje, pospremanje posuđa, priprema, serviranje i čišćenje kod organiziranja uredskih domjenaka, proslava i sl.)
 - a) Uglavnom ih obavljaju žene
 - b) Uglavnom ih obavljaju muškarci
 - c) Obavljaju ih podjednako žene i muškarci
15. Prisutnost seksizma (skup vjerovanja i djelovanja koja privilegiraju muškarce u odnosu na žene, te podcjenjuju i degradiraju vrijednosti i aktivnosti povezane sa ženama) i seksističkog ponašanja na radnom mjestu
 - a) Nisam primijetila takvo ponašanje
 - b) Prisutno je kod nekih kolega
 - c) Prisutno je u znatnoj mjeri

16. Kako reagirate na takvo ponašanje (javno iznošenje muško-šovinističkih stavova o mjestu i ulozi žene u društvu i djelovanje kojim se provode takvi stavovi)

- a) Povlačim se jer ne želim probleme i konflikt na radnom mjestu
- b) Toleriram takvo ponašanje jer je dio nasljeđa naše patrijarhalne sredine
- c) Odgovaram jednakom mjerom
- d) Ukazujem na društvenu neprihvatljivost takvog ponašanja i stavova
- e) Upozoravam nadređene na takvo ponašanje

17. Prisutnost ponašanja koje ima karakteristike spolnog uznemiravanja na radnom mjestu (verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje spolne naravi kojim se osobe suprotnog spola nazivaju društveno neprimjerenim izrazima s ciljem isticanja njihovih spolnih obilježja, šali na njihov račun ili pokušava ostvariti neželjeni vizualni ili tjelesni kontakt)

- a) Osobno nisam bila izložena takvom ponašanju
- b) Ima slučajeve takvog ponašanja, ali su oni sporadični
- c) Doživjela sam takvo ponašanje i to:
 - c1) U verbalnom obliku (dobacivanje, aluzije na račun mog izgleda i sl.)
 - c2) U neverbalnom obliku (geste i pogledi)
 - c3) U fizičkom obliku (dodiri, štipkanje, pljeskanje po stražnjici i sl.)
- d) Ima slučajeve takvog ponašanja kojima su bile izložene moje kolegice, ali su oni sporadični

18. Ukoliko ste doživjeli ponašanje iz prethodnog pitanja što ste poduzeli

- a) Od tada izbjegavam počinitelja
- b) Počinitelju sam -u četiri oka dala do znanja da takvo ponašanje neću tolerirati
- c) Počinitelju sam javno dala do znanja da takvo ponašanje neću tolerirati
- d) Prijavila sam takvo ponašanje nadređenome
- e) Nešto drugo. Što:

19. Što bi po Vašem mišljenju prvo trebalo promijeniti kako bi se položaj žena u državnoj službi poboljšao (moguće je odabrati/zaokružiti do 3 odgovora)

- a) Ništa, zadovoljna sam stanjem kakvo je
- b) Trebalo bi educirati žene i muškarce o ravnopravnosti spolova i rodnoj jednakosti kao demokratskoj i civilizacijskoj stečevini
- c) Trebalo bi stvoriti jednake uvjete napredovanja žena i muškaraca
- d) Trebalo bi sankcionirati svako seksističko ponašanje
- e) Nešto drugo. Što:

20. Kako procjenjujete ravnopravnost spolova u tijelu u kojem radite

- a) Žene su uglavnom u neravnopravnom položaju u odnosu na muškarce
- b) Žene su ponekad (ovisno o situaciji) u neravnopravnom položaju u odnosu na muškarce
- c) Žene su uglavnom ravnopravne s muškarcima
- d) Žene su u potpunosti ravnopravne s muškarcima
- e) Žene su u povoljnijem položaju u odnosu na muškarce

Što bi po Vašem mišljenju trebalo učiniti kako bi se položaj žena unaprijedio. Napišite Vaše prijedloge i sugestije ukoliko želite:

**Sindikata državnih i lokalnih službenika
i namještenika Republike Hrvatske**
Trg kralja Petra Krešimira IV br. 2
Zagreb

Pravni fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Studijski centar socijalnog rada
Zagreb, Nazorova 51

Anketa

Žene i ravnopravnost spolova u javnoj upravi

Autori istraživanja:

Prof. dr. sc. Marina Ajduković

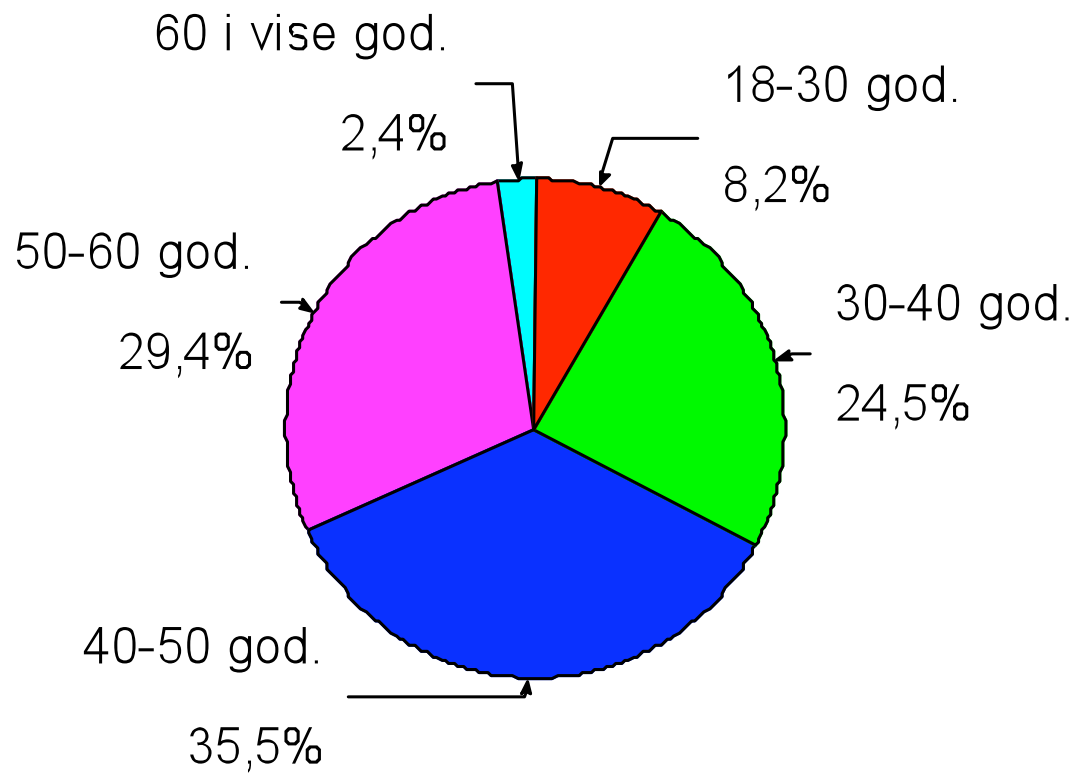
Dipl. soc. radnik Siniša Kuhar

Dipl. prof. Linda Rajhvajn

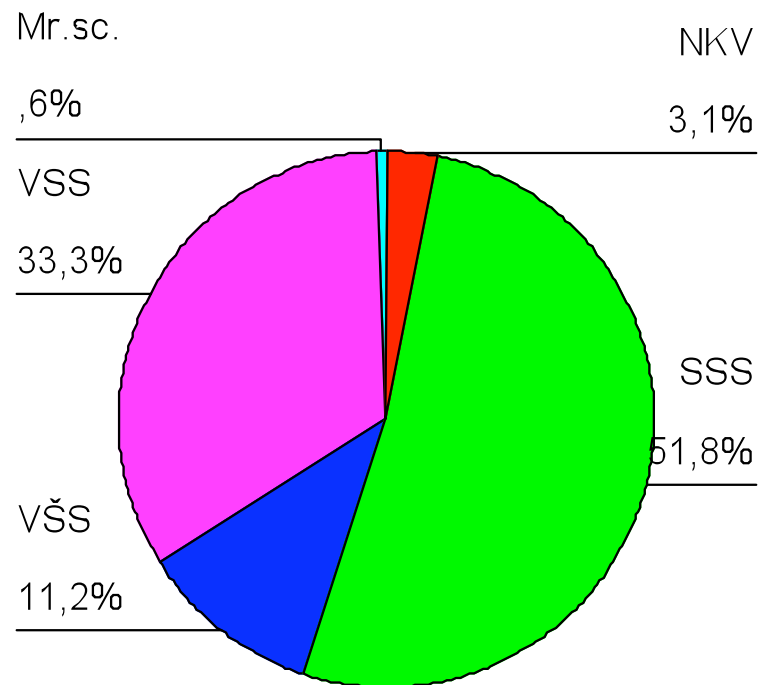
SUDIONICI ISTRAŽIVANJA

- U istraživanju je sudjelovalo 1945 sudionica, od čega su 1411 (73.1%) članice sindikata, a 519 (26.9%) nisu (15 ih se nije izjasnilo)
- Najveći broj sudionica dolazi iz državne uprave (N=1202, 67.7%, od čega je 47.2% zaposleno u uredu državne uprave, 23.1% u pravosudnom tijelu, 22.7% u središnjem tijelu državne uprave, 4.5% u policiji, a 2.5% u MORH-u i OSRH-u), 431 (22.4%) iz lokalne uprave i samouprave, a 189 (9.8%) iz javne službe
- 1253 (72.1%) ih je društveno-humanističke struke, a 484 (27.9%) prirodoslovno-tehničke
- 1724 (90.5%) sudionice imaju status službenice/ radnice, a 182 (9.5%) su namještenice/ pomoćno tehničko osoblje
- 222 (11.8%) su u statusu rukovodeće službenice/ rukovoditeljice

DOBNA STRUKTURA SUDIONIONICA

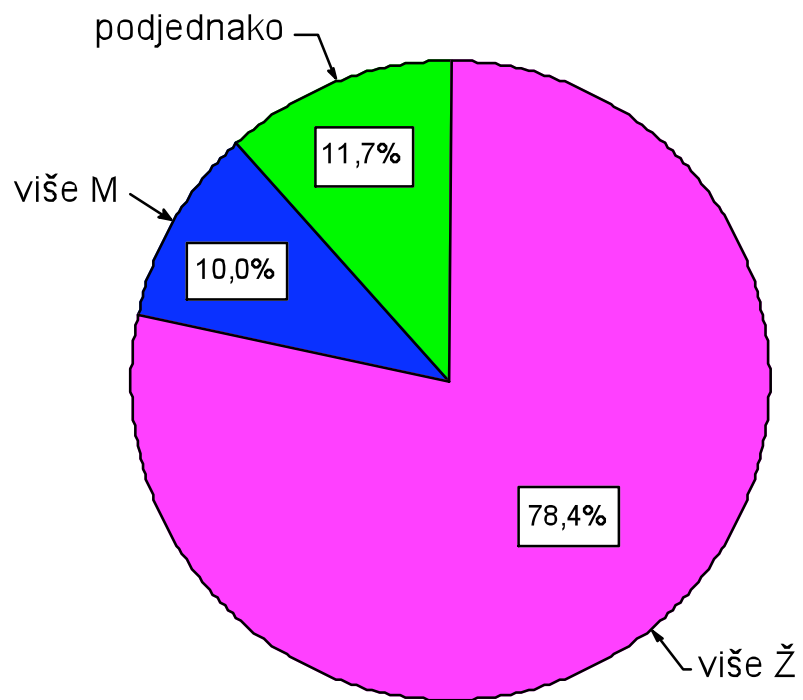
STRUCNA SPREMA SUDIONIONICA

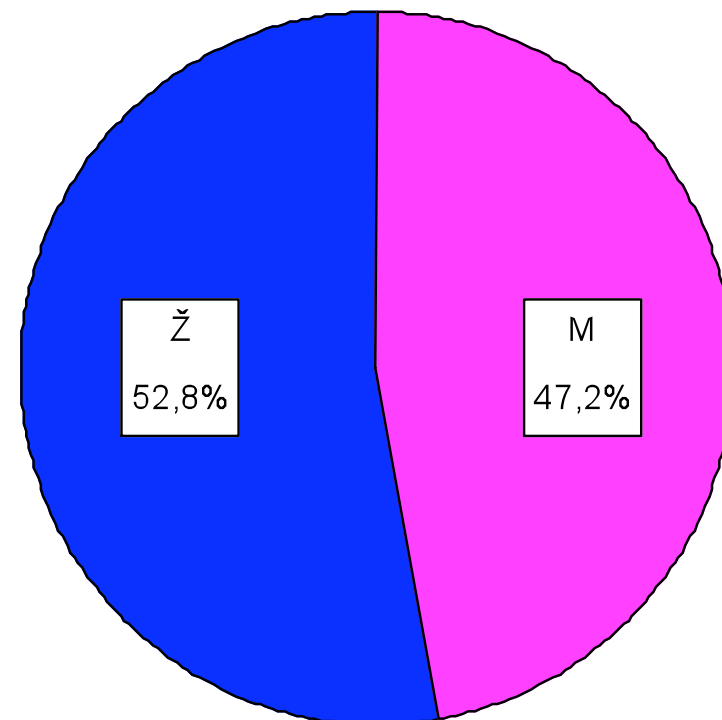
REZULTATI

Radno okruženje (1)

SPOLNA STRUKTURA

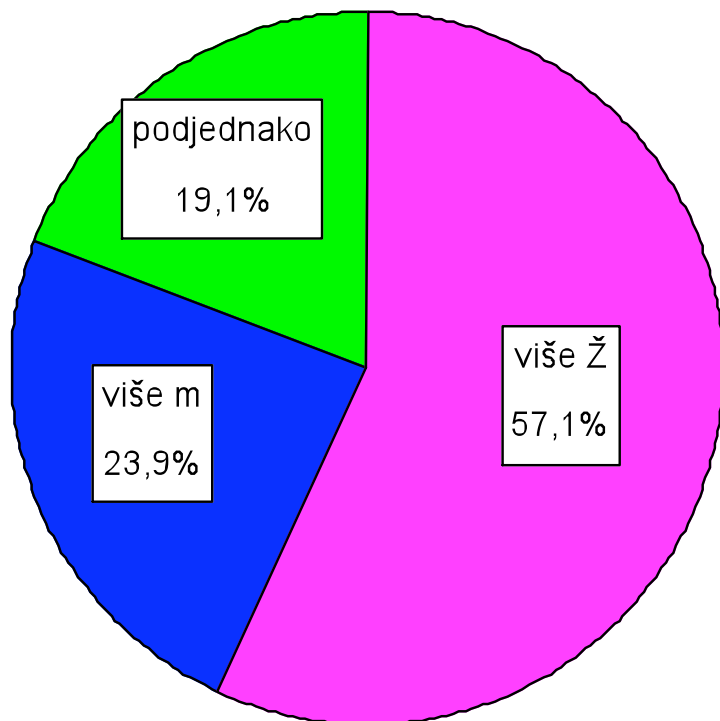

SPOL NEPOSREDNO NADREĐENOG

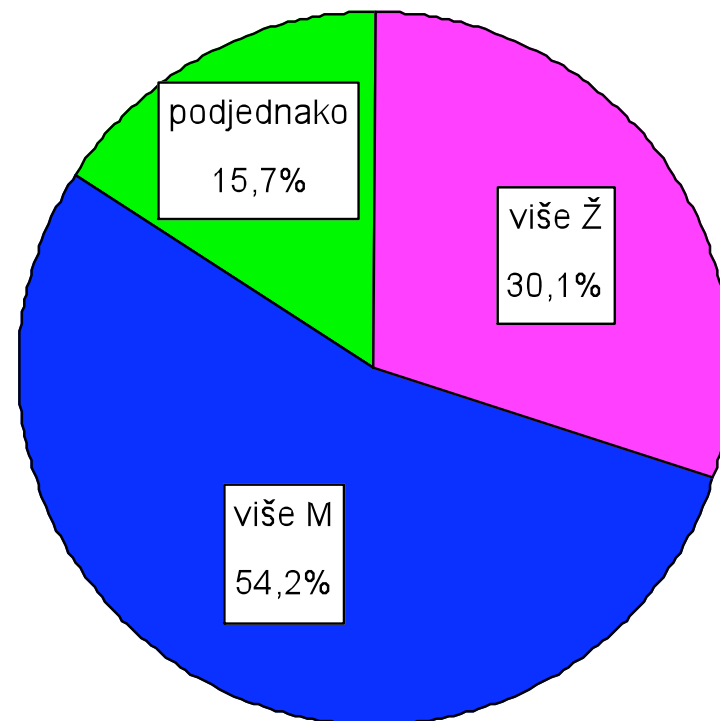

Radno okruženje (2)

NIŽI RUKOVODECI POLOŽAJI

VIŠI RUKOV. I DUŽNOSN. POLOŽAJI

Ravnopravnost spolova (1)

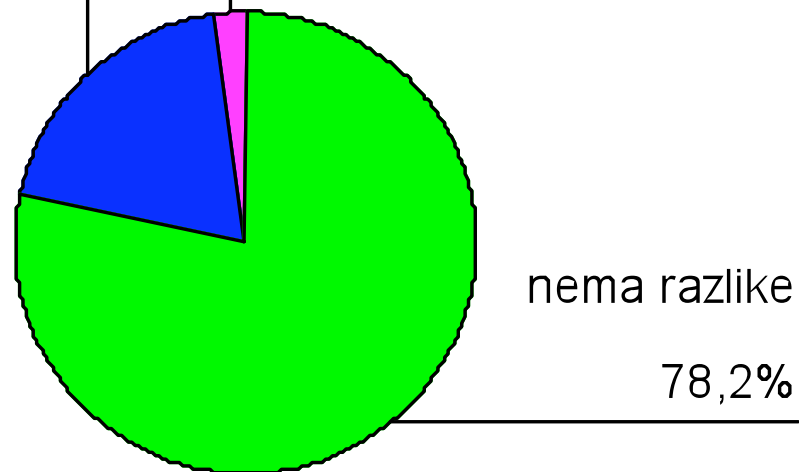
UVAŽAVANJE STRUCNOSTI I KOMPETENTNOSTI

prednost Ž

2,4%

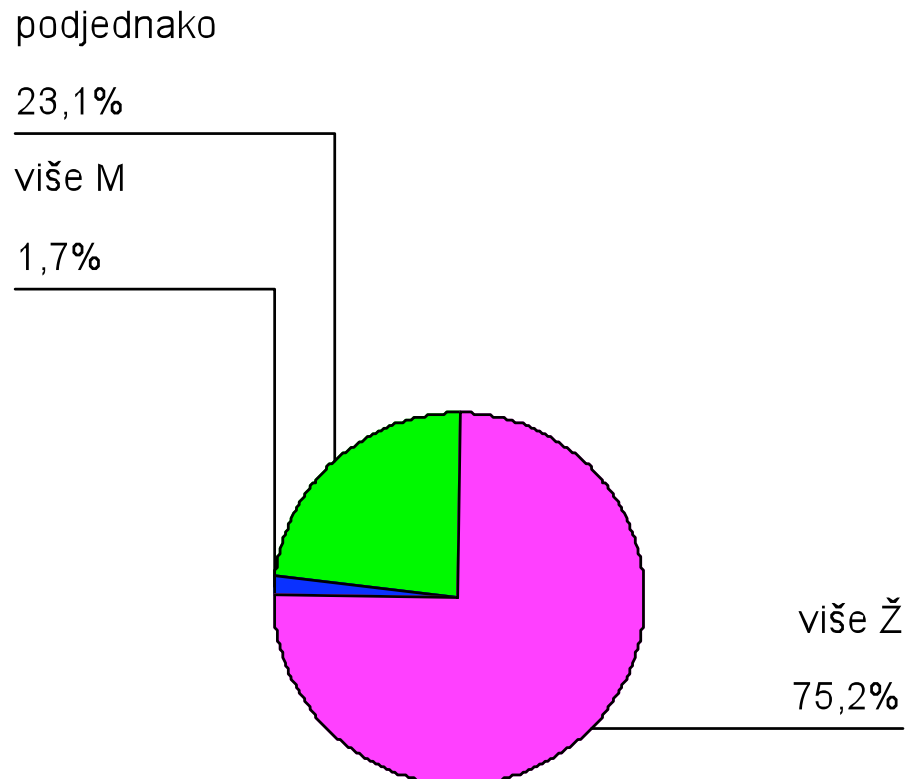
prednost M

19,4%

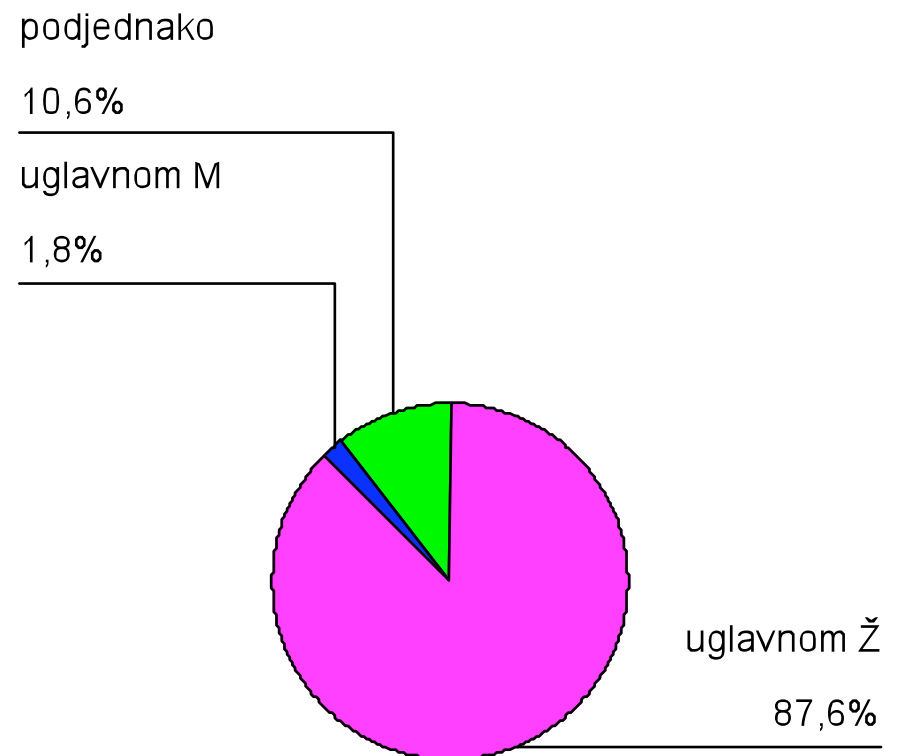

Ravnopravnost spolova (2)

DODJELA NESPECIFICNIH, RUTINSKIH POSLOVA

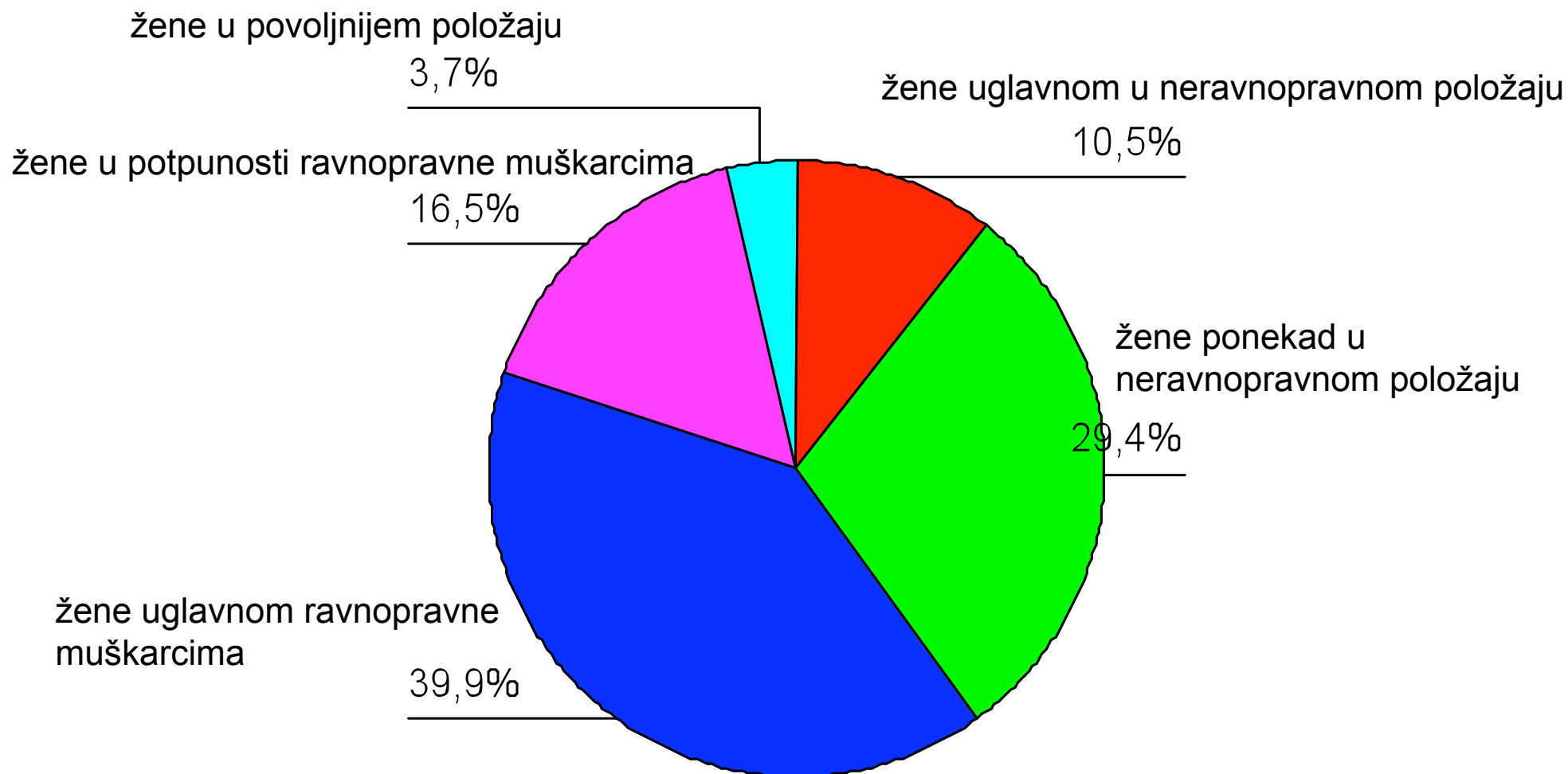

OBAVLJANJE 'KUCANSKIH' POSLOVA

Ravnopravnost spolova (3)

PROCJENA RAVNOPRAVNOSTI UNUTAR TIJELA U KOJEM SUDIONICE RADE

Ravnopravnost spolova

- Zaposlenice područne i lokalne samouprave procjenjuju značajno veću neravnopravnost spolova u svojoj organizaciji nego zaposlenice javnih službi ($F=4,079$, $df=2$, $p<0,05$), a što se tiče zaposlenica u državnoj upravi, najveću neravnopravnost spolova zamjećuju zaposlenice u policiji i vojski ($F=10,104$, $df=3$, $p<0,00$)

Ravnopravnost spolova

		Uvažavanje stručnosti i kompetentnosti s obzirom na spol			Ukupno
		Ne favorizira se ničije stručno mišljenje ovisno o spolu	Više se uvažava stručno mišljenje muškaraca	Više se uvažava stručno mišljenje žena	
Mjesto zaposlenja	Državna uprava	1020 (79,4%)	228 (17,8%)	36 (2,8%)	1284 (100%)
	Javna služba	152 (84,4%)	26 (14,4%)	2 (1,1%)	180 (100%)
	Područna i lokalna samouprava	304 (71,4%)	116 (27,2%)	6 (1,4%)	426 (100%)
Ukupno		1476 (78,1%)	370 (19,6%)	44 (2,3%)	1890 (100%)

$\chi^2=24,980$, $df=4$, $p<0,01$

Ravnopravnost spolova

		Spolna zastupljenost pri dodjeli nespecifičnih, rutinskih poslova			Ukupno
		Više se dodjeljuju ženama	Više se dodjeljuju muškarcima	Podjednako se dodjeljuju muškarcima i ženama	
Mjesto zaposlenja	Državna uprava	946 (75,1%)	27 (2,1%)	287 (22,8%)	1260 (100%)
	Javna služba	120 (65,6%)	1 (0,5%)	62 (33,9%)	183 (100%)
	Područna i lokalna samouprava	342 (80,1%)	3 (0,7%)	82 (19,2%)	427 (100%)
Ukupno		1408 (75,3%)	31 (1,7%)	431 (23,0%)	1870 (100%)

$\chi^2=21,206$, $df=4$, $p<0,00$

Ravnopravnost spolova (4)

- Kada je neposredno nadređena žena, sudionice procjenjuju statistički značajno veću ravnopravnost spolova u tijelu u kojem rade ($t=-5,357$, $df=1828$, $p<0,00$)
- Kada u spolnoj strukturi organizacije prevladavaju muškarci, sudionice procjenjuju značajno veću neravnopravnost spolova nego kada prevladavaju žene ili kada je u organizaciji izjednačen broj muškaraca i žena ($F=19,368$, $df=2$, $p<0,00$)

Zlostavljanje unutar organizacije (1)

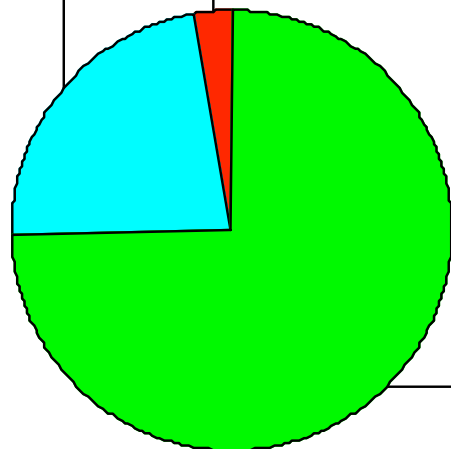
SEKSIZAM I SEKSISTICKO ZLOSTAVLJANJE

u znatnoj mjeri

2,8%

kod nekih kolega

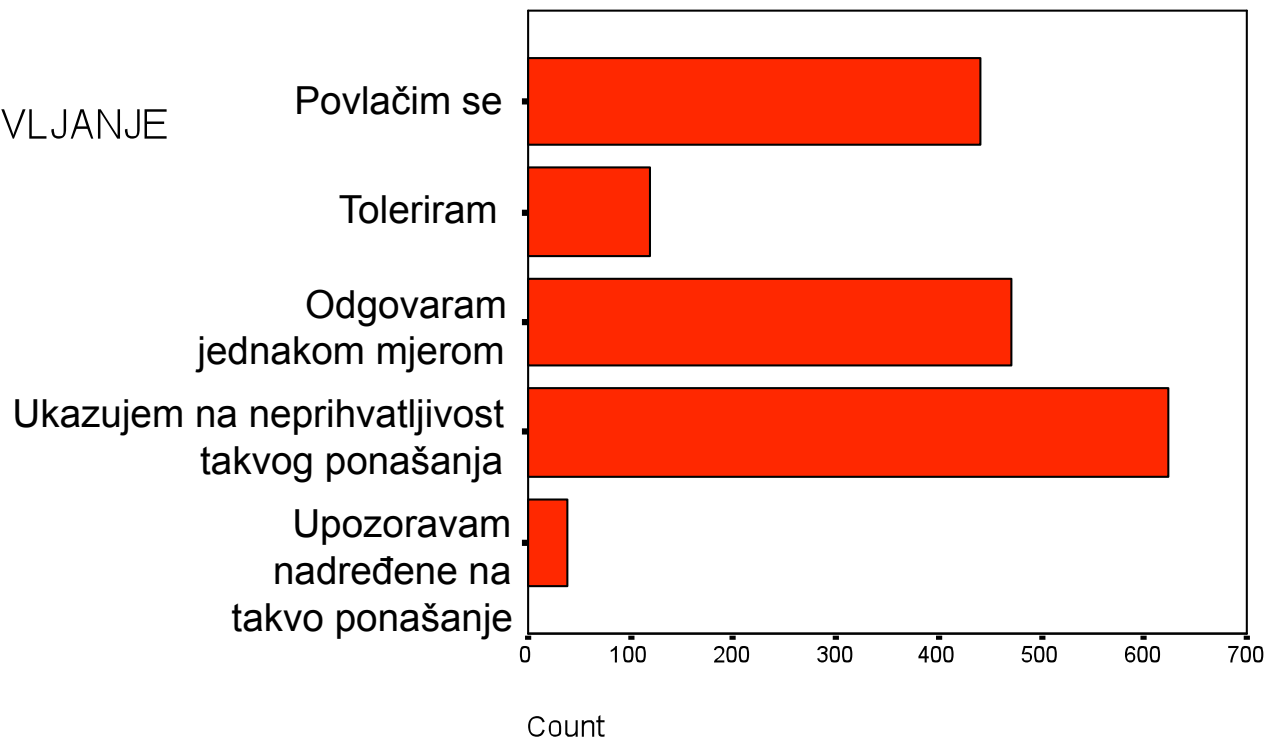
22,4%

nema ga

74,8%

REAKCIJA NA SEKSISTIČKO PONAŠANJE

Zlostavljanje unutar organizacije

		Prisutnost seksizma i seksističkog ponašanja			Ukupno
		Nema ga	Kod nekih kolega	U znatnoj mjeri	
Mjesto zaposlenja	Državna uprava	962 (75,4%)	278 (21,8%)	36 (2,8%)	1276 (100%)
	Javna služba	151 (81,6%)	30 (16,3%)	4 (2,2%)	185 (100%)
	Područna i lokalna samouprava	298 (70,4%)	116 (27,4%)	9 (2,1%)	423 (100%)
Ukupno		1411 (74,9%)	424 (22,5%)	49 (2,6%)	1884 (100%)

$\chi^2=11,105$, $df=4$, $p<0,05$

Zlostavljanje unutar organizacije

		Prisutnost seksizma i seksističkog ponašanja			Ukupno
		Nema ga	Kod nekih kolega	U znatnoj mjeri	
Mjesto zaposlenja u državnoj upravi	Središnje tijelo	195 (73,3%)	59 (22,2%)	12 (4,5%)	266 (100%)
	Ured državne uprave	439 (79,2%)	101 (18,2%)	14 (2,5%)	554 (100%)
	Pravosudna tijela	200 (74,6%)	63 (23,5%)	5 (1,9%)	268 (100%)
	Policija i vojska	50 (61,7%)	28 (34,6%)	3 (3,7%)	81 (100%)
Ukupno		884 (75,6%)	251 (21,5%)	34 (2,9%)	1169 (100%)

$\chi^2=16,815$, $df=6$, $p<0,01$

Zlostavljanje unutar organizacije (2)

		Prisutnost seksizma i seksističkog ponašanja			Ukupno
		Nema ga	Kod nekih kolega	U znatnoj mjeri	
Spol neposredno nadređenog	M	632 (71,8%)	207 (23,5%)	41 (4,7%)	880 (100%)
	Ž	776 (77,7%)	211 (21,1%)	12 (1,2%)	999 (100%)
Ukupno		1408 (74,9%)	418 (22,2%)	53 (2,8%)	1879 (100%)

$\chi^2=23,190$, $df=2$, $p<0,00$

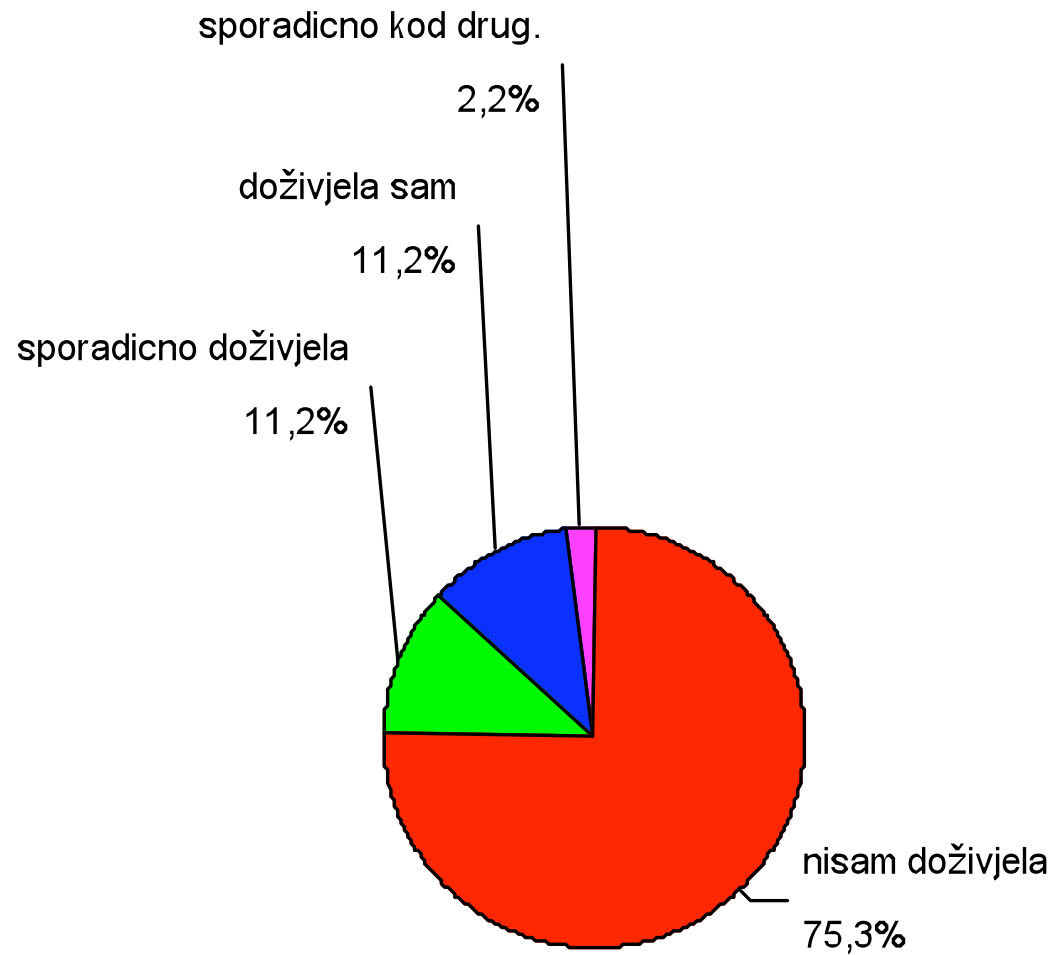
Zlostavljanje unutar organizacije (3)

		Prisutnost seksizma i seksističkog ponašanja			Ukupno
		Nema ga	Kod nekih kolega	U znatnoj mjeri	
Radno okruženje – spolna struktura	Više Ž	1146 (77,2%)	308 (20,7%)	31 (2,1%)	1485 (100%)
	Više M	113 (60,8%)	62 (33,3%)	11 (5,9%)	186 (100%)
	Podjednako M i Ž	157 (71,0%)	53 (24,0%)	11 (5,0%)	221 (100%)
Ukupno		1416 (74,8%)	423 (22,4%)	53 (2,8%)	1892 (100%)

$\chi^2=31,326$, $df=4$, $p<0,00$

Zlostavljanje unutar organizacije (4)

PRISUTNOST SPOLNOG UZMENIRAVANJA

Zlostavljanje unutar organizacije (5)

		Doživljeno spolno uznemiravanje		Ukupno
		Da	Ne	
Dob sudionice	18-40 g.	132 (28,9%)	325 (71,1%)	457 (100%)
	40-50 g.	175 (26,5%)	486 (73,5%)	661 (100%)
	50+ g.	74 (12,9%)	500 (87,1%)	574 (100%)
Ukupno		381 (22,5%)	1311 (77,5%)	1692 (100%)

$\chi^2=47,032$, $df=2$, $p<0,00$

Zlostavljanje unutar organizacije (6)

		Prisutnost spolnog uznemiravanja				Ukupno
		Nisam doživjela takvo ponašanje	Sporadično doživljeno takvo ponašanje	Doživjela sam takvo ponašanje	Sporadično doživljeno takvo ponašanje kod drugih kolegica	
Spol neposredno nadređenog	M	631 (72,9%)	100 (11,5%)	115 (13,3%)	20 (2,3%)	866 (100%)
	Ž	753 (77,6%)	105 (10,8%)	91 (9,4%)	21 (2,2%)	970 (100%)
Ukupno		1384 (75,4%)	205 (11,2%)	206 (11,2%)	41 (2,2%)	183 (100%)

$\chi^2=7,831$, $df=3$, $p<0,05$

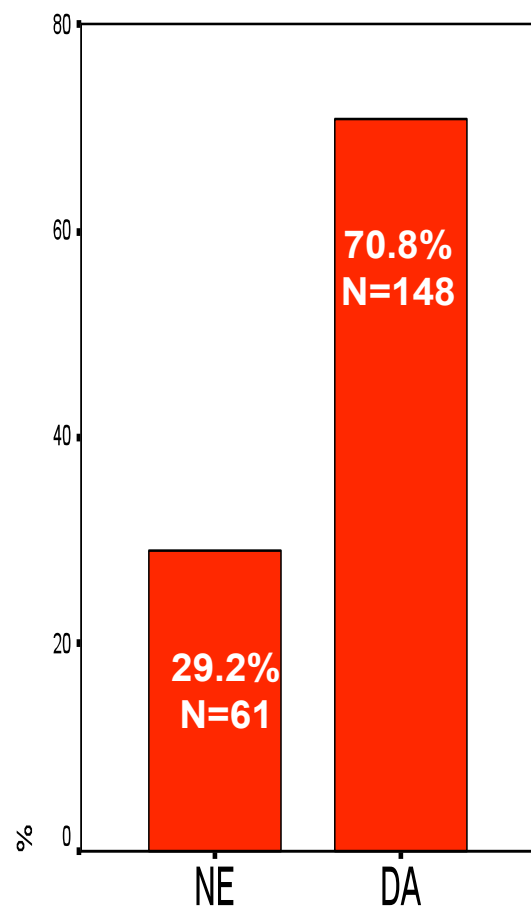
Zlostavljanje unutar organizacije (7)

		Prisutnost spolnog uznemiravanja				Ukupno
		Nisam doživjela takvo ponašanje	Sporadično doživljeno takvo ponašanje	Doživjela sam takvo ponašanje	Sporadično doživljeno takvo ponašanje kod drugih kolegica	
Radno okruženje – spolna struktura	Više Ž	1107 (76,6%)	159 (11,0%)	146 (10,1%)	33 (2,3%)	1445 (100%)
	Više M	126 (68,1%)	20 (10,8%)	33 (17,8%)	6 (3,2%)	185 (100%)
	Podjednako M i Ž	157 (72,7%)	30 (13,9%)	27 (12,5%)	2 (0,9%)	216 (100%)
Ukupno		1390 (75,3%)	209 (11,3%)	206 (11,2%)	41 (2,2%)	1846 (100%)

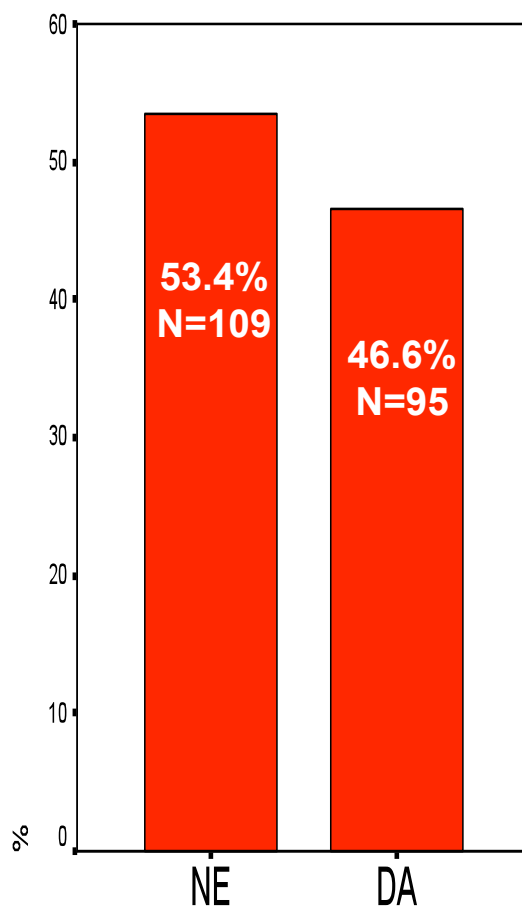
$\chi^2=14,937$, $df=6$, $p<0,05$

Zlostavljanje unutar organizacije (8)

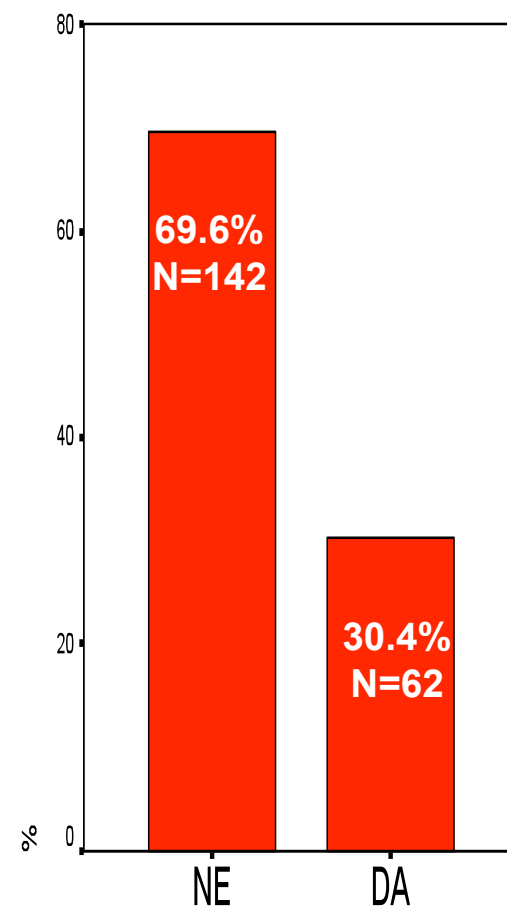
Od onih koji jesu doživjeli spolno uznemiravanje (11.2%), doživjeli su:

VERBALNO
spolno uznemiravanje

NEVERBALNO
spolno uznemiravanje

FIZIČKO
spolno uznemiravanje

Zlostavljanje unutar organizacije (9)

Reakcija nakon doživljenog spolnog zlostavljanja:

	n	%
Izbjegavam počinitelja	123	33.9
Počinitelju sam javno dala do znanja da to neću tolerirati	106	29.2
Počinitelju sam na samo dala do znanja da to neću tolerirati	99	27.3
Prijavila sam takvo ponašanje nadređenome	19	5.2
Ništa (jer mi je nadređeni- u jednom slučaju)	8	2.2
Ignorirala sam počinitelja	6	1.7
Bila sam zatečena i poslije prestravljena	2	0.6

Prijedlozi (1)

Što bi prvo trebalo promijeniti kako bi se položaj žena u državnoj službi poboljšao?

	n	%
Ništa, zadovoljna sam stanjem kakvo je	380	20.7
Trebalo bi educirati žene i muškarce o ravnopravnosti spolova i rodnoj jednakosti kao demokratskoj i civilizacijskoj stečevini	756	41.2
Trebalo bi stvoriti jednake uvjete napredovanja žena i muškaraca	1183	64.4
Trebalo bi sankcionirati svako seksističko ponašanje	780	42.4
Gledati žene isključivo kao radnice i kolegice	2	
Trebale bi žene vjerovati da su doista ravnopravne muškarcima i tako se ponašati.	2	
Zapošljavati stručne ljude bez obzira na spol	2	
Ne gledati na vjersku pripadnost	1	
Promijeniti politiku zapošljavanja	1	
Smanjiti broj nezaposlenih žena	1	
Teret dokazivanja staviti na okrivljenog	1	
Više žena na rukovodećim mjestima	1	

Prijedlozi (2)

Prijedlozi za unapređenje položaja žena:

ZAKONSKA REGULATIVA I DJELOVANJE U JAVNOSTI

Sankcionirati rukovoditelje koji provode, kao i one koji podržavaju diskriminaciju (pogotovo žena) (f=2)

Postavljanje posrednika za protutužbe na lokalnim razinama (f=2)

Neke situacije u profesionalnom životu treba urediti zakonom (kao npr. napredovanje u službi, prava i obveze) (f=2)

Potrebno je donijeti zakon koji uključuje jednaku zastupljenost, odnosno veću zastupljenost žena

Stalno ukazivanje na primijećeno neprihvatljivo ponašanje, javno ukazivanje lošeg ponašanja kroz udruge sindikata i kroz kampanje

EDUKACIJA

Edukacije i programi o ravnopravnosti spolova (f=5)

Veći stupanj obrazovanja žena i edukacije (f=3)

Omogućiti dodatno školovanje uz rad

Na svom radnom mjestu raditi na poboljšanju odnosa kroz predavanja i radionice (team building)

Treba educirati muškarce jer oni misle da je sadističko ponašanje normalno

30.4%

N=62

RANA PREVENCIJA

Potrebno je razvijati svijest da nema muško ženskih poslova (f=3)

Poučiti mlade da preuzmu u obitelji dio poslova za koje se smatra da su ženski poslovi

Užasno je važan kućni odgoj i bonton

Prijedlozi (3)

Prijedlozi za unapređenje položaja žena:

PROMJENE UNUTAR ORGANIZACIJE

Treba uvažavanje mišljenja i žena u vezi posla (f=4)

Izjednačavati plaće (f=2)

Treba više žena na nižim i višim rukovodećim položajima (f=2)

Plaćati ih prema izvršenom radu kao i muškarce, te prema sposobnostima

Trebalo bi stvoriti jednake uvjete za napredovanje žena i muškaraca i ne degradirati VŠS pogotovo ako osoba ima 30 godina staža i više

ODGOVORNOST MUŠKARACA

Da muškarci koriste svoje pravo na porodiljni dopust jer žene u tom razdoblju gube ako žele razvijati karijeru (f=2)

Muškarcima - rukovoditeljima trebalo bi podići svijest na razinu da shvate da je žena sposobna za sve segmente društva, ništa manje od muškaraca

30,4 %
N=62

ODGOVORNOST ŽENA

Žene same moraju izboriti svoj status (f=5)

Same žene moraju stvarati uvjete za svoju ravnopravnost s muškarcima (f=4)

Žena mora znati svoja prava i na njima ustrajati (f=2)

Više ženske složnosti

Manje mini sukunja, više pameti